

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยด้านงาน การรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อความเครียดของเจ้าพนักงานเรือนจำของเรือนจำในจังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าพนักงานเรือนจำเพศชายระดับ 1-7 ของเรือนจำในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ เรือนจำกลางนครราชสีมา เรือนจำอำเภอทุ่งสง เรือนจำอำเภอปากพนัง และทัณฑสถานวัยหนุ่มนครราชสีมา จำนวน 320 คน
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608-609 อ้างถึงใน ยุทธ, 2544: 54-55) จากตาราง (ตารางผนวกที่ ก7) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 175 คน
3. การสุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีเรือนจำเป็นตัวแบ่งในการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ เรือนจำกลางนครราชสีมา เรือนจำอำเภอทุ่งสง เรือนจำอำเภอปากพนัง และทัณฑสถานวัยหนุ่มนครราชสีมา
4. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มเลือกรายชื่อเจ้าพนักงานเรือนจำในแต่ละเรือนจำของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อทำการแจกแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 สัดส่วนประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

เรือนจำ	จำนวนประชากร	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	172 คน	53.75	94 คน
เรือนจำอำเภอทุ่งสง	50 คน	15.63	27 คน
เรือนจำอำเภอปากพนัง	43 คน	13.44	24 คน
ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช	55 คน	17.18	30 คน
รวม	320 คน	100.00	175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษา แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นแบบให้เติมข้อความ และแบบตรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน จำนวน 45 ข้อ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์และบูรณาการแนวคิดของ Kalimo, EL-Betawi and Cooper (1987: 104-108) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านลักษณะงาน จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-11
- 2.2 ด้านบทบาทในองค์กร จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 12-16
- 2.3 ด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17-23
- 2.4 ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 24-29
- 2.5 ด้านโครงสร้าง นโยบาย และบรรยากาศขององค์กร จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 30-45

ผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินความรู้สึกของตนเองต่อข้อคิดเห็นแต่ละข้อตามระดับของการประเมิน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีลักษณะข้อคำถามจะมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

ส่วนที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 19 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์และบูรณาการแนวคิดของ Bandura (1986: 399-401) โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง 4 ด้าน ได้แก่

- 3.1 การรับรู้ความสามารถในการทำงานของตนเอง จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-7
- 3.2 การรับรู้ความสามารถในการเป็นตัวแทนให้ผู้อื่น จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 8-11
- 3.3 การรับรู้ความสามารถในการพูดโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 12-16
- 3.4 การรับรู้ความสามารถในการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกให้กับตนเองและผู้อื่น จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17-19

ผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินความรู้สึกของตนเองต่อข้อคิดเห็นแต่ละข้อตามระดับของการประเมิน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีลักษณะข้อคำถามจะมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเครียด จำนวน 25 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความเครียดที่ปรับปรุงมาจาก The Stress Test ของ Jonathan, C. Smith (1993) มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับความเครียด 3 ด้าน ได้แก่

- 4.1 ความเครียดด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-10
- 4.2 ความเครียดด้านจิตใจ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 11-16
- 4.3 ความเครียดด้านพฤติกรรม จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17-25

ผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินความรู้สึกของตนเองต่อข้อคิดเห็นแต่ละข้อตามระดับของการประเมิน 4 ระดับ คือ เป็นประจำ เป็นบ่อย ๆ เป็นครั้งคราว และไม่เลย โดยเป็นลักษณะข้อคำถามจากอาการ ความรู้สึก หรือพฤติกรรมทั้งหมด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวความคิดจากตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย

ด้านงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความเครียด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถาม โดยสร้างเป็นแบบสอบถามให้เต็มข้อความ และแบบตรวจรายการ (Check List) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของเจ้าพนักงานและสร้างเป็นมาตรประเมินค่า (Rating Scales) ในส่วนของแบบวัดตัวแปรต่าง ๆ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสร้างตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา โดยได้รับการตรวจทานและแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม และนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจทานอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out)

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ โดยสอบถามกับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อนำมาคำนวณหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมและด้าน (Item Test Correlation) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและทั้งฉบับของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณ

4.1 คำนวณหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (Item Test Correlation) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน ถ้าข้อใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คะแนนรวมสูง คือ สหสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ถือว่าข้อความนั้นสามารถนำไปใช้ได้

4.2 นำแบบสอบถามที่ได้คัดข้อคำถามเฉพาะข้อดีไว้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และจากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลที่ได้มีดังนี้

(1) แบบสอบถามปัจจัยด้านงาน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8881 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้

<u>ปัจจัยด้านงาน</u>	<u>ค่าความเชื่อมั่น</u>
ด้านลักษณะงาน	0.7534
ด้านบทบาทในองค์กร	0.5740
ด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน	0.7889
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	0.5100
ด้านโครงสร้าง นโยบาย และบรรยากาศองค์กร	0.8447

(2) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8250 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้

<u>การรับรู้ความสามารถของตนเอง</u>	<u>ค่าความเชื่อมั่น</u>
ด้านการรับรู้ความสามารถในการทำงานของตนเอง	0.6555
ด้านการรับรู้ความสามารถในการเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่น	0.6174
ด้านการรับรู้ความสามารถในการพูดโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น	0.7525
ด้านการรับรู้ความสามารถในการสร้างความรู้สึทางบวกให้กับตนเองและผู้อื่น	0.6523

(3) แบบสอบถามความเครียด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9337 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้

<u>ความเครียด</u>	<u>ค่าความเชื่อมั่น</u>
ด้านร่างกาย	0.8988
ด้านจิตใจ	0.8399
ด้านพฤติกรรม	0.7713

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อและทำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขออนุญาตการทำวิจัยและเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามส่งไปยังกรมราชทัณฑ์

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เรือนจำอำเภอทุ่งสง เรือนจำอำเภอปากพนัง และทัณฑสถานวัยหนุ่ม
นครศรีธรรมราช

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงระหว่างวันที่ 22 สิงหาคม – 29 กันยายน พ.ศ. 2548
โดยผู้วิจัยได้ขอให้ นายสมพล หนูพันธ์ เจ้าหน้าที่งานเรือนจำของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
เป็นผู้ทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 200 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของ
แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยคัดเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ 175 ฉบับ
คิดเป็น 100.00 %

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้ไป
ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การตรวจแบบวัดและการให้คะแนน

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
แยกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน การรับรู้ความสามารถของตนเองและความเครียด
การตรวจให้คะแนนจะถือเกณฑ์ดังนี้ คือ

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์เกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ออกเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาจากพิสัย (Range) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาดังกล่าว จึงกำหนดระดับปัจจัยด้านงาน และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ดังนี้

<u>ระดับคะแนน</u>	<u>ระดับการรับรู้ปัจจัยด้านงาน</u>
1.00-1.80	การรับรู้ปัจจัยด้านงานระดับควรปรับปรุง
1.81-2.61	การรับรู้ปัจจัยด้านงานระดับไม่ดี
2.62-3.42	การรับรู้ปัจจัยด้านงานระดับปานกลาง
3.43-4.23	การรับรู้ปัจจัยด้านงานระดับดี
4.24-5.00	การรับรู้ปัจจัยด้านงานระดับดีมาก

<u>ระดับคะแนน</u>	<u>ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง</u>
1.00-1.80	การรับรู้ความสามารถระดับต่ำ
1.81-2.61	การรับรู้ความสามารถระดับค่อนข้างต่ำ
2.62-3.42	การรับรู้ความสามารถระดับปานกลาง

3.43-4.23

การรับรู้ความสามารถระดับค่อนข้างสูง

4.24-5.00

การรับรู้ความสามารถระดับสูง

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียด มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับอาการ

ระดับความคิดเห็น (คะแนน)

เป็นประจำ

3

เป็นบ่อย ๆ

2

เป็นครั้งคราว

1

ไม่เคยเลย

0

การแปลความหมายคะแนนความเครียด กำหนดตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย 4 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าพิสัย ดังนี้

การแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์เกี่ยวกับความเครียดเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากพิสัย (Range) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{3 - 0}{3} \\
 &= 1.00
 \end{aligned}$$

ระดับคะแนนระดับความเครียด

0.01-1.00

ความเครียดระดับต่ำ

1.01-2.00

ความเครียดระดับปานกลาง

2.01-3.00

ความเครียดระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 175 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำผลที่ได้มาบันทึกข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้ระดับความเชื่อมั่นในระดับร้อยละ 95 (ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) อธิบายลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล
4. สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise Method เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรตามหนึ่งตัวที่ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปและเพื่อหาสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

X	หมายถึง คะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง
N	หมายถึง จำนวนประชากร
df	หมายถึง ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
R^2	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
b	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของคะแนนดิบ
Beta	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน
Constant	หมายถึง ค่าคงที่
S.E.B	= ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B

*	=	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
**	=	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ระดับการวัด (Level of Measurement)
อายุ	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
สถานภาพสมรส	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โสด = 0 สมรส ม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ = 1
ระดับการศึกษา	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ต่ำกว่าปริญญาตรี = 0 ปริญญาตรี – สูงกว่าปริญญาตรี = 1
อายุงาน	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
รายได้	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
ลักษณะงาน	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
บทบาทในองค์กร	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
สัมพันธภาพในองค์กร	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
ความก้าวหน้าในอาชีพ	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
โครงสร้าง นโยบาย และบรรยากาศองค์กร	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
การรับรู้ความสามารถในการทำงานของตนเอง	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
การรับรู้ความสามารถในการเป็นตัวแทนให้กับผู้อื่น	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
การรับรู้ความสามารถในการพูดโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
การรับรู้ความสามารถในการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกให้กับตนเองและผู้อื่น	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
ความเครียดด้านร่างกาย	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
ความเครียดด้านจิตใจ	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)
ความเครียดด้านพฤติกรรม	มาตราอันดับภาค (Interval Scale)